

Verslag van de werkzaamheden van de Overleggroep Natuurbeheer AW-duinen over 1979/1980

Inleiding

In 1978 startte de Vereniging met een vijftal leden de broedvogelinventarisatie in het zuidelijk deel van de AW-duinen. Eind 1978 werden de resultaten van dit onderzoek aan de directie ter hand gesteld. Begin 1979 werd de inventarisatie groep benaderd door de Overleggroep Natuurbeheer, met de vraag of er belangstelling bestond deel te nemen in de Overleggroep. De Vereniging besloot dat ondergetekende de Vereniging in de eerder genoemde overleggroep zou gaan vertegenwoordigen.

Wat doet de Overleggroep Natuurbeheer?

De Overleggroep Natuurbeheer werd op voorstel van de Directie van de AW-duinen in oktober 1973 opgericht. Bij de directie bestond behoefte aan meer contact met de natuur(beschermings)groepen die op één of andere wijze werkzaam waren in de AW-duinen. De samenstelling van deze Overleggroep bestond bij oprichting uit vertegenwoordigers van de AW-duinen, de vogelwerkgroep Haarlem de plantenwerkgroep AW-duinen en het Bezoekerscentrum. In de loop der jaren is de Overleggroep uitgebreid met een vertegenwoordiger van de Natuureducatiegroep, KNNV. afd. Haarlem, Milieubiologie Leiden, en van onze eigen vereniging. De Vogelwerkgroep Haarlem heeft de Overleggroep vaarwel toegezegd.

De groep bestaat thans uit 11 personen en komt ongeveer om de twee maanden bijeen. Het doel is de onderlinge contacten tussen de verschillende groepen te bevorderen en eventuele beheersmaatregelen te bespreken.

De overleggroep is samengesteld uit mensen uit het veld, die de AW-duinen meestal op hun duimpje kennen. De groep heeft een adviserende taak, maar kan niets dwingend voorschrijven of een besluit nemen. In het algemeen kan worden gezegd dat over alle onderwerpen mag worden gediscussieerd, mits de waterwinning in het gebied niet in gevaar komt en mits niet getreden wordt in de bevoegdheden van anderen, i.c. de Adviescommissie Natuurbeheer AW-duinen.

Adviescommissie Natuurbeheer

De taak van de adviescommissie is omvangrijker en wordt op directieniveau gevoerd. Hoofddoel van deze commissie is richtlijnen te geven zodat natuurbeheer en waterwinning naast elkaar mogelijk zijn. De Adviescommissie denkt grootschalig. Onderwerpen zijn o.a. jacht, recreatie, afsluiten van bepaalde terreinen, uitbreiding t.b.v. de waterwinning. De bekendheid van de leden van de Adviescommissie met het terrein is duidelijk minder dan die van de Overleggroep. De Overleggroep brengt a.h.w. de verfijningen aan in de adviezen van de Adviescommissie.

Werkzaamheden van de Overleggroep in 1979/1980.

Toen ik in april 1979 de eerste vergadering bijwoonde, stond ik wel met mijn oren te klapperen. Ik verwachtte iedere keer van de zijde van de directie te horen dat de Overleggroep zich te veel ging bemoeien met de gang van zaken in de AW-duinen. Dit was echter niet het geval en het overleg werd in een gemoedelijke sfeer gevoerd. Na een paar maanden was ik over mijn "schrik" heen. Ik kan niet anders zeggen dat het overleg op mij zeer positief overkomt. De directie van de AW-duinen stelt zich zeer positief op voor de door de Overleggroep ingebrachte suggesties. Mits de waterwinning niet in gevaar komt, kan er bij de directie veel. De directie verwacht wel, dat ook van de zijde van de Overleggroep een positieve inbreng geboden wordt, b.v. in de vorm van daadwerkelijk meehelpen om binnen het gebied aan natuurbehoud te doen.

Voor al de plantenwerkgroep van de AW-duinen, waarvan ondergetekende ook deel uitmaakt, is regelmatig in het terrein te vinden om bepaalde werkzaamheden te verrichten.

Op de volgende bladzijde een paar voorbeelden:

- Langs het Zwarteveldekanaal is het maaisel bijengeharkt. Deze berm dient door zijn speciale begroeiing met zorg gemaaid te worden. Het bijeenharken zou wel door het AW-personeel gedaan kunnen worden, doch dit zou een zeer tijdrovende aangelegenheid zijn geworden. De plantenwerkgroep heeft gevraagd dit zelf te mogen doen. Daartoe werd alle medewerking verleend en materiaal verstrekt.
 - Als proef werd een gedeelte van het "Heitje" ingerasterd. Het was opgevallen hoe het "Heitje" langzaam maar zeker verarmde. Door de plantenwerkgroep en de Natuur-educatiegroep werd in het voorjaar van 1980 een gedeelte van de heide geknipt. Dit gedeelte is ook ingerasterd. Gehoopt wordt na een paar jaar inzicht te krijgen in de ontwikkeling van deze heide. Een geknipt en een ongeknipt stuk heide binnen het raster kunnen dan vergeleken worden met dezelfde stukken buiten het raster.
 - In het Vlak van de Klerk werd een natte duinvallei, die gevoed wordt door regenwater, ontdaan van alle hoge begroeiing, zoals duindoorn, riet, wilgenopslag etc. In het najaar van 1980 werd een gedeelte afgeplagd om te zien wat de plantengroei hierop reageert.
- Zo zijn er via de plantenwerkgroep meer werkzaamheden geweest. Via de Overleggroep komt een voorstel van de plantenwerkgroep naar voren en de directie speelt hier graag op in.

Verdere werkzaamheden van de Overleggroep zijn geweest:

- Het bestuderen van het beheersplan over de periode 1979-1989. Op voorstel van de Overleggroep zijn bepaalde passages aangepast en is de lijst van plantensoorten en de lijst van vogelsoorten grotendeels herschreven.
- De Overleggroep mag discussiëren over het werkplan. Dat overleg kan dan tot gevolg hebben, dat een bepaalde berm eerder of later gemaaid wordt, dan was gepland. Bij het uitdunnen van bospercelen kunnen op verzoek van de Overleggroep soms bepaalde gedeeltes gespaard blijven.
- Om verruiging van de kanaalbermen tegen te gaan, wordt nu de flap uit de kanalen afgevoerd.
- Door de Overleggroep is gevraagd om bepaalde bermen met ander materieel te maaien, b.v. door maaiers met ballonbanden, om schade aan de begroeiing te verminderen. De Overleggroep heeft goede hoop, dat binnenkort hieraan gevolg wordt gegeven. Overwogen wordt ook -van de zijde van de directie- om paarden te gaan gebruiken bij het uitslepen van gevelde bomen, om zodoende de schade aan de begroeiing te beperken.
- De Overleggroep discussieert over de rapporten, verslagen enz. van de gehouden onderzoeken in het duinterrein.
- In 1980 is een uitgebreide discussie gehouden over de beheersmaatregelen van de Vossedel. De Vossedel is de enige groeiplaats van gagel in de AW-duinen. Voordat het water bezit nam van deze del, groeiden hier enkele honderden exemplaren van de Grote Keverorchis, alsmede veel exemplaren van het Zandviooltje. De vraagstelling bij de discussie was, hoe de grondwaterstand in de Vossedel reageert op de waterstand in het naastgelegen Nieuw Kanaal. De waterstanden werden bijgehouden, zowel die van het Nieuw Kanaal als die van de Vossedel. Op advies van de Overleggroep is zelfs de hele Vossedel met een pomp leeggezogen, om te bekijken op welke manier de Vossedel volloopt; grondwater uit het Nieuw Kanaal, regenwater, zakwater uit de omliggende duinen. Het onderzoek duurt voort.
- De Overleggroep discussieert ook over de verslagen van de Adviescommissie Natuurbeheer.
- Verder werd over alle mogelijke onderwerpen van gedachten gewisseld, zoals fazantenvoerplaatsen, vossen, luchtfotografie t.b.v. landschapsonderzoek, voerakkers, berkenbosjes, rooien van Amerikaanse Vogelkers, onderzoek naar de predatoren van grondbroeders, in het bijzonder het effect van de Ekster en de Zwarte kraai hierop.

Ik heb nu zo'n 8 vergaderingen meegemaakt en deze vorm van overleg tussen de eigenaar van het terrein en de daarin vertoevende natuurliefhebbers, komt bij mij zeer positief over, vooral omdat er van de zijde van de directie van de AW-duinen -indien mogelijk- volledige medewerking wordt toegezegd. Natuurbeheer en waterwinning kunnen op deze manier heel goed samengaan. Het blijft nu eenmaal een gegeven

dat de AW-duinen gezien moeten worden als een soort industrieterrein. Op het gebied van de waterwinning kunnen in de toekomst opzienbarende methoden van winning worden verwacht. De techniek staat op dit punt bepaald niet stil.

Hoewel anderen er anders over kunnen denken, meen ik toch wel te mogen stellen dat langzaam aan het herstel van de duinen wordt gewerkt. Door mijn werkzaamheden in de Overleggroep hoop ik een bescheiden steentje aan dit herstel te mogen bijdragen.

E.Aartse

naschrift van het bestuur van de Vereniging:

Het zal een ieder, die regelmatig publicaties of artikelen onder de ogen krijgt over de relatie tussen waterwinning en natuurbeheer, zijn opgevallen dat de waterwinning in natuurgebieden niet zonder zorg wordt gade geslagen.

Hoewel over de effecten van deze waterwinning uiteenlopende opvattingen bestaan, is het zo langzamerhand alle betrokkenen duidelijk, dat een voortzetting van de huidige wijze van waterwinning, de duinen in de nabije toekomst onherstelbare schade zal toebrengen. Voor een deel zijn de duinen nu reeds aangetast, getuige de rapporten, die door verschillende instanties zijn uitgebracht. Een zeker lichtpunt is, dat thans niet alleen bepaalde actiegroepen ervan overtuigd zijn, dat het zo niet langer kan, maar dat ook de Waterleidingbedrijven zelf van deze opvatting overtuigd raken. Er wordt ook inderdaad gezocht naar andere vormen van infiltratie als het voorzuiveren van te infiltreren water, diepte-infiltratie, e.d.

Wij waarderen de maatregelen, die thans op wat kleinere schaal worden genomen, maar de discussie over verschillende hoofdoorzaken, ontbreekt helaas vaak.

Van onze zijde bestaat zeer zeker begrip voor de vaak moeilijke situatie, waarin de Waterleidingbedrijven verkeren, want ook zij kunnen niet alleen de oplossing bieden. Vandaar dat wij graag zouden zien, dat ook een stuk energie wordt besteed aan het eensgezind bepleiten van waterwinningsvormen, die de natuur zoveel mogelijk ongemoeid laten.

Wij verwachten niet, dat wij hiermee een unieke gedachte hebben geopperd, maar wij hebben helaas wel moeten vaststellen, dat tot op heden nog geen maatregelen getroffen zijn, die de situatie van de duinen op korte termijn aanmerkelijk zouden kunnen verbeteren.

C.Verweij

- - - - -

BELANGRIJK !! BELANGRIJK !!

Vanaf heden zijn alle Verenigingsuitgaven af te halen op het adres Schoolstraat 15, Noordwijk aan zee. Beschikbaar zijn:

De Flora van Noordwijk (voor leden 12,50)	f 14,90
Strandgids met getijtafel (Nederlands)	f 1,50
Strandgids met getijtafel (Duits)	f 1,50
Korte wandelroute Noordduinen (Duits)	f 1,25
Lange wandelroute Noordduinen (Duits)	f 1,50

Tevens zijn er wat artikelen van Vogelbescherming voorhanden te weten: